

Černý a ostatní proti České republice

Podklad k bodu 2-b jednání Kolegia dne 29. dubna 2026

1. ZÁVĚRY SOUDU

Ve věci *Černý a ostatní proti České republice* (č. 37514/20 a další, rozsudek ze dne 18. prosince 2025) dospěl Soud jednomyslně k závěru o porušení čl. 6 odst. 1 a článků 8 a 13 Úmluvy. Shledal porušení práva stěžovatelů – advokátů na respektování soukromého života a korespondence kvůli založení jejich privilegované komunikace s klientem do spisu ze strany trestního soudu, a v této souvislosti i porušení práva na účinný prostředek nápravy. Dále Soud konstatoval, že v řízení před Ústavním soudem došlo k porušení práva stěžovatelů na spravedlivý proces, když jim Ústavní soud nezaslal písemné podání České advokátní komory („Komora“). Soud poukázal zejména na tyto aspekty:

- absence právní úpravy zakazující prohlížení privilegované komunikace a její použití v trestním řízení;
- v právní úpravě chybí konkrétní a předvídatelný postup procházení dat a oddělení privilegované komunikace uložené na nosičích elektronických dat;
- absence účinného prostředku nápravy umožňujícího odstranění či zničení privilegované komunikace ve spise;
- neposkytnutí vyjádření účastníkům řízení Ústavním soudem se musí vždy opírat o pádné důvody.

Překlad rozsudku do českého jazyka a jeho anotaci naleznete [zde](#).

2. VÝKON ROZSUDKU

Rozsudek nabyl právní moci 18. března 2026. Česká republika má povinnost do šesti měsíců od nabytí právní moci rozsudku, tj. do 18. září 2026, předložit Výboru ministrů Rady Evropy akční plán výkonu rozsudku.

A. INDIVIDUÁLNÍ OPATŘENÍ

Městský soud v Brně k dotazu Kanceláře vládního zmocněnce („KVZ“) sdělil, že ke zničení privilegované komunikace došlo dne 21. dubna 2026. Stěžovatelům bude rovněž vyplaceno spravedlivé zadostiučinění za nepeněžitou újmu v souhrnné výši 20 000 eur.

B. PUBLIKACE ROZSUDKU A JEHO ŠÍŘENÍ V RÁMCI DOTČENÝCH ORGÁNŮ

Překlad rozsudku a jeho anotaci v českém znění KVZ zaslala dotčeným orgánům včetně Ústavního soudu, Nejvyššího soudu, Nejvyššího státního zastupitelství, Městského soudu v Brně a Sekci trestní politiky a prevence korupce Ministerstva spravedlnosti, jejíž součástí je i oddělení trestně právní legislativy. Anotace bude také v souladu s obvyklou praxí publikována ve Zpravodaji KVZ (č. 2/2026).

Představitelé Ústavního a Nejvyššího soudu informovali o rozsudku a závěrech v něm vyslovených soudce a další relevantní zaměstnance. Současně budou závěry Soudu představeny ve Výběru rozhodnutí ESLP pro justiční praxi, vydávaném Nejvyšším soudem. Nadto byla informace o rozsudku zahrnuta do přehledu judikatury ESLP pro státní zástupce, který vytváří Nejvyšší státní zastupitelství. Konečně KVZ zařadí rozsudek do pravidelného ročního školení trestních soudců a státních zástupců k judikatuře Soudu, které pořádá Justiční akademie (druhá polovina roku 2026).

C. OBECNÁ OPATŘENÍ

Potřebu a podobu vhodných obecných opatření k nápravě KVZ po úvodní analýze rozsudku konzultovala především s trestně právním oddělením Ministerstva spravedlnosti, Nejvyšším státním zastupitelstvím, Policejním prezidiem, Ministerstvem vnitra a se zástupcem Komory. V této souvislosti proběhlo několik odborných schůzek a jednání.

Ve vztahu k respektování kontradiktornosti řízení o ústavní stížnosti lze s ohledem na dřívější jednání s Ústavním soudem považovat za dostačující rozšíření závěrů Soudu mezi ústavní soudce a další relevantní personál (viz část B. výše) a opatření přijatá v návaznosti na dřívější rozsudek Soudu ve věci *Janáček* (viz akční zprávu dostupnou [zde](#)). K porušení kontradiktornosti řízení ve věci *Černý a ostatní* došlo v roce 2019, zatímco k zavedení obecných opatření přijatých s cílem vykonat výše uvedený rozsudek do praxe se uskutečnilo v roce 2024.

Ve vztahu k ochraně privilegované komunikace a existenci účinného prostředku nápravy se z rozsudku Soudu – na základě dosavadních diskusí – zdají vyplývat **tři okruhy** širších problémů, které se týkají nedostatků právního rámce a záruk proti svévoli:

- ochrana důvěrnosti privilegované komunikace a nepoužitelnost z ní získaných informací v trestním řízení;
- nemožnost domoci se vynětí či zničení privilegované komunikace již založené ve spisu;
- úprava postupu pro identifikaci a oddělení privilegované komunikace a mechanismus pro řešení sporů mezi dotčenými subjekty o povaze komunikace.

KVZ provedla rešerši a oslovila vládní zmocněnce z jiných zemí pro účely srovnání řešení dané problematiky v zahraničí. Relevantní se jeví zejména právní úpravy Norska, Estonska, Nizozemska a Spojeného království, přičemž u prvních dvou států Soud shledal obdobná porušení Úmluvy, na což státy reagovaly přijetím opatření k nápravě (u Norska již Výbor ministrů Rady Evropy výkon rozsudku [uzavřel](#)).

1. DŮVĚRNOST PRIVILEGOVANÉ KOMUNIKACE A NAKLÁDÁNÍ S INFORMACEMI

Z judikatury Soudu vyplývá, že privilegovaná komunikace mezi advokátem a klientem podléhá až na výjimky⁴ důvěrnosti. Podle Soudu nebylo ve věci *Černý a ostatní* jasné, zda vnitrostátní právo zakazuje prohlížení takové komunikace a pokud ano, jak ho uplatňovat, včetně dalšího nakládání se získanými informacemi.

V mezidobí došlo k významné novelizaci trestních předpisů a zákona o advokacii. Od 1. ledna 2026 trestní řád obsahuje ustanovení § 35a k ochraně důvěrnosti komunikace obviněného s obhájcem, resp. podezřelého s advokátem (odst. 1), včetně výjimky z této ochrany, jestliže obsahem komunikace není poskytování právních služeb (odst. 2).⁵ Od 1. dubna 2025 je důvěrnost informací tvořících obsah

⁴ Například existují-li hodnověrné důkazy o účasti advokáta na trestném činu či v souvislosti s bojem proti praní špinavých peněz (např. *Sommer proti Německu*, č. 73607/13, rozsudek ze dne 27. dubna 2017, § 56).

⁵ Orgány činné v trestním řízení jsou povinny zachovávat důvěrnost informací sdělovaných mezi obviněným a obhájcem jakýmkoli způsobem, zejména ústně, elektronicky nebo v listinné podobě, ať již přenášeny nebo uchovávané v soukromí. Ochrana důvěrnosti komunikace se ve stejném rozsahu vztahuje také na komunikaci mezi podezřelým a jeho advokátem v trestní věci (§ 35a odst. 1 trestního řádu). Ochrana důvěrnosti komunikace podle odstavce 1 se nevztahuje na případy, kdy obsahem komunikace není poskytování právních služeb (§ 35a odst. 2 trestního řádu).

privilegované komunikace stanovena také v § 3a zákona o advokacii.⁶ Současně platí, že informace získaná porušením důvěrnosti komunikace nesmí být v trestním řízení použita, s výjimkou případu, kdy se použití takové informace v trestním řízení dovolává sám podezřelý nebo obviněný (§ 35a odst. 3 trestního řádu). Zároveň každý, kdo získá důvěrné informace, je nesmí zneužít nebo prozradit jiné osobě bez zákonného důvodu anebo bez souhlasu toho, komu byly právní služby poskytnuty (§ 3a odst. 3 zákona o advokacii).

Z jednání s dotčenými orgány vyplynulo, že je na místě posoudit, zda v návaznosti na zakotvení pravidel k ochraně důvěrnosti privilegované komunikace a nakládání s informacemi vnitrostátní právo naplňuje závěry Soudu, případně je žádoucí přistoupit k dalším úpravám. Pozornost by měla být věnována především následujícím aspektům: (i) okruhu osob, kterým svědčí důvěrnost komunikace; (ii) povinnosti advokáta či jiné osoby označovat privilegovanou komunikaci⁷ (jednotným příznakem nebo jiným způsobem), případně požadavku na součinnost osoby vůči orgánům činným v trestním řízení („OČTŘ“) při identifikaci, kde na zajišťované věci (elektronickém nosiči dat či listinách) se privilegovaná komunikace nachází, aby se předešlo jejímu prohlížení; a (iii) nakládání se získanými informacemi.

2. VYNĚTÍ NEBO ZNIČENÍ PRIVILEGOVANÉ KOMUNIKACE ZALOŽENÉ VE SPISE

Z judikatury Soudu vyplývá, že osoba musí mít k dispozici prostředek nápravy, jehož prostřednictvím by se mohla svým jménem domáhat účinné kontroly v souvislosti s údajným porušením práv na respektování soukromého života a korespondence, potažmo domoci se následného odstranění či zničení privilegované komunikace. Podle Soudu stěžovatelé takový prostředek nápravy v případě založení privilegované komunikace do soudního spisu k dispozici neměli.

Aktuální právní úprava výslovně nestanoví postup pro odstranění, a případně zničení, privilegované komunikace založené ve spise. Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 16. dubna 2025, sp. zn. [30 Cdo 1849/2024](#), body 62–63, podotkl, že vytřídná komunikace by se neměla zakládat přímo do spisu. Namísto je vytvořit přílohu uchovávanou zvlášť (mimo spis) a do spisu učinit jen záznam o tom, že tak soud učinil a kde je příloha uložena, což vyloučí přístup k těmto datům při nahlížení do spisu, ale v případě potřeby či sporu umožní zpětné přezkoumání. Po pravomocném skončení řízení by mělo dojít ke zničení materiálu za současného pořízení záznamu.

Z jednání s dotčenými orgány vyplynulo, že je žádoucí zakotvit do trestního řádu postup, podle něhož dotčená osoba může v předsoudní i soudní fázi řízení podat návrh na odstranění privilegované komunikace ze spisu, případně tak může učinit sám OČTŘ či soud, zjistí-li ve spise její přítomnost, neboť nelze ani do budoucna vyloučit individuální pochybení. Pozornost by měla být věnována především následujícím aspektům: (i) orgánu, který přijme rozhodnutí; (ii) zachování autenticity důkazního materiálu a oddělení (ne)relevantního materiálu, jedná-li se o listinu nebo nosič se smíšenými informacemi; (iii) nakládání s kopiemi nebo s originály do doby pravomocného rozhodnutí o (ne)privilegovanosti komunikace, včetně přístupu k nim; a (iv) vrácení, znepřístupnění či zničení privilegované komunikace a respektování požadavků týkajících se archivace a skartace v souladu s příslušnými předpisy.

3. POSTUP PRO PROCHÁZENÍ A TŘÍDĚNÍ KOMUNIKACE A ŘEŠENÍ SPORŮ

Z judikatury Soudu dále vyplývá, že by vnitrostátní právo mělo upravovat dostatečně konkrétní a předvídatelný postup pro vyhledání důkazů a oddělení privilegovaných materiálů, potažmo řešení

⁶ Informace tvořící obsah komunikace advokáta, advokátního koncipienta a dalších osob uvedených v § 21 odst. 9 písm. a) s klientem při výkonu advokacie jsou důvěrné, je-li tato důvěrnost v zájmu klienta. Stejně tak jsou důvěrné informace získané nebo vytvářené při výkonu advokacie nebo v bezprostřední souvislosti s ním, pokud z nich lze zjistit informace o obsahu komunikace uvedené ve větě první nebo o poskytovaných právních službách, je-li tato důvěrnost v zájmu klienta.

⁷ Tuto povinnost aktuálně stanoví § 35a odst. 1 trestního řádu a § 3a odst. 2 zákona o advokacii.

potencionálních sporů o jejich povaze. Podle Soudu ve věci *Černý a ostatní* vnitrostátní právo takový jasný a předvídatelný postup neobsahovalo.

Aktuální právní úprava stanoví postup v návaznosti na domovní prohlídky nebo prohlídky jiných prostor, v nichž advokát vykonává advokacii, pokud se zde mohou nacházet listiny (jiné nosiče), které obsahují skutečnosti, na něž se vztahuje povinnost mlčenlivosti advokáta (§ 85b trestního řádu).⁸ Stejně tak právní úprava obsahuje v daném ustanovení ve vztahu k advokátům pravidla pro zapojení Komory a řešení sporů.⁹ Do daného postupu jsou zapojeny soudy, které mohou nahradit souhlas zástupce Komory.¹⁰ Ve vztahu k procházení a oddělení komunikace, resp. řešení sporů u jiných osob (např. klient advokáta) úprava takového postupu chybí.

Z jednání s dotčenými orgány vyplynulo, že převzetí úpravy § 85b trestního řádu ve stávající podobě ve vztahu k jiným osobám není vhodné, jelikož otevírá prostor pro obstrukční praktiky a může vést k narušení schopnosti OČTŘ účinně vyšetřovat trestnou činnost. Jeví se proto nezbytné upravit danou problematiku v právním rámci odlišně při současném respektování standardů vyplývajících z judikatury Soudu. Pozornost by měla být věnována především následujícím aspektům: (i) možnosti vznesení námitky osobou, že listina nebo nosič obsahuje privilegovanou komunikaci; (ii) filtrování komunikace před prohlížením jejího obsahu, resp. založením do spisu; (iii) postupu, jak a u koho se může osoba bránit, došlo-li ke sporu ohledně povahy určitého materiálu, včetně nakládání s ním, než se spor rozhodne (kdo jej bude mít u sebe, zapečetění, přístup k němu apod.); (iv) existenci souvisejících záruk (např. zapojení dotčené osoby, jejího právního zástupce); a (v) roli znalce v rámci postupu (např. technická selekce dat).

D. ZÁVĚR

Z dosavadních odborných diskusí vyplývá, že výkon rozsudku bude vyžadovat rozsáhlejší změny trestních a některých souvisejících předpisů. Příslušné legislativní změny proběhnou ve dvou fázích. První se bude týkat zakotvení mechanismu, jehož prostřednictvím se lze domáhat vynětí a eventuálně i zničení privilegované komunikace, která se již nachází ve spise. U této fáze se předpokládá samostatná rychlá novela trestního řádu. Druhá fáze proběhne následně a bude se zabývat ostatními aspekty. Ministerstvo spravedlnosti připraví základní teze legislativního řešení, které budou poté předmětem pokračující odborné diskuse mezi zástupci výše uvedených orgánů. Bližší představa zamýšlených legislativních opatření bude součástí akčního plánu.

⁸ Orgán provádějící úkon je povinen vyžádat si součinnost Komory; orgán provádějící úkon je oprávněn seznámit se s obsahem těchto listin pouze za přítomnosti a se souhlasem zástupce Komory, kterého ustanoví předseda Komory z řad jejích zaměstnanců nebo z řad advokátů. Stanovisko zástupce Komory je třeba uvést v protokolu (§ 85b trestního řádu).

⁹ Odmítne-li zástupce Komory souhlas udělit, musí být listiny za účasti orgánu provádějícího úkon, advokáta a zástupce Komory zabezpečeny tak, aby se s jejich obsahem nemohl nikdo seznámit, popřípadě je zničit nebo poškodit; bezprostředně poté musí být příslušné listiny předány Komoře (§ 85 odst. 2 trestního řádu).

¹⁰ Souhlas zástupce Komory lze nahradit rozhodnutím soudce nejbližze nadřízeného soudu, u něhož působí předseda senátu nebo soudce, který je oprávněn nařídit domovní prohlídku nebo prohlídku jiných prostor (§ 85 odst. 3 trestního řádu).